

Zakon o samostalnom poslovanju

Postovane čitateljke i čitaoci!

U ovom broju „Novog Glasnika“ tematizirao bih jednu novu oblast, tj. pitanja vezana za SAMOSTALNO POSLOVANJE („Gewerberecht“).

Zakon o samostalnom obavljanju privredne djelatnosti („Gewerbeordnung“) reguliše pravo i način obavljanja samostalne privredne djelatnosti od strane pretežnog broja privrednih subjekata. U suštini, ovim su zakonom obuhvaćene sve djelatnosti, koje su kao takve definisane Zakonom o samostalnom obavljanju privredne djelatnosti (GewO) i to u § 1., tj. djelatnosti koje se obavljaju samostalno i redovno u cilju ostvarivanja prihoda, ili neke druge privredne koristi, neovisno od svrhe zbog koje se obavljaju. Od ovog su zakona izuzete djelatnosti iz oblasti poljoprivrede i šumarstva, odnosno sporedne djelatnosti vezane za ove dvije privredne oblasti, (npr. „Buschenschanken“ - lokali koje drže neposredni poljoprivredni proizvođači, a u kojima se nudi vino ili most od grožđja ili voća), rudarstvo, spisateljstvo (i novinarstvo), kao i ostale slične djelatnosti, koje su kao takve nabrojane u zakonu. Pored toga u § 2. pobrojane su djelatnosti, za koje nije potrebna koncesija (npr. dodatni poslovi koji se obavljaju u kući, slobodna zanimanja, privatno podučavanje i vaspitanje i sl.). Kod koncesionih djelatnosti Zakon pravi razliku između tzv.: „slobodnih“, „djelomično koncesioniranih“ i djelatnosti koje bi se mogle nazvati „posebno regulisanim“.

U ovu treću grupu spadaju dosadašnje zanatske radionice („Handwerke“), kako one koje nisu podlijevale tako i one koje jesu podlijevale obavezi dobijanja koncesije.

Kod tzv. djelimičnih koncesija radi se o jednostavnijim koncesionim djelatnostima. Za ove vrste djelatnosti je pojednostavljen pristup obavljanju djelatnosti (nije potreban dokaz stručnosti, ili je ovo dokazivanje veoma uprošćeno). Zakon o obavljanju samostalne privredne djelatnosti pravi u suštini razliku između djelatnosti, za koje je kao uslov predviđeno samo prilaživanje (Anmeldungsgewerbe), od onih za koje je predviđena koncesija. Za ovu prvu grupu djelatnosti potrebno je, praktično, prilikom prijave priložiti sve potrebne dokumente, te ako zakonom za dotičnu oblast nije predviđena koncesija, to podnosioc zahtjeva ima pravo da se počne baviti datom djelatnošću od momenta podnošenja zahtjeva, što znači da ne mora da čeka izdavanje dozvole za rad. Kod koncesioniranih djelatnosti podnosilac zahtjeva može početi sa obavljanjem djelatnosti, tek od pravomoćnosti rješenja o izdavanju koncesije. Kao uslov, za dobijanje koncesije predviđeno je

dokazivanje stručnosti podnosioca zahtjeva (§§ 18., 19 i 22 GewO), koja se dokazuje na različite načine (rješenje, diploma...). Sve djelatnosti, koje nisu isključivo u zakonu nabrojane kao koncesionirane djelatnosti, spadaju u tzv. slobodne djelatnosti.

Članovima 8-18 GewO predviđeni su kao opšti uslovi za obavljanje samostalne djelatnosti, kako kvalifikacija za obavljanje određene djelatnosti, tako i podnošenje dokaza o austrijskom, ili državljanstvu u jednoj od članica EU, zatim da ne postoje smetnje za obavljanje djelatnosti, tj. da protiv podnosioca zahtjeva nije izrečena zabrana obavljanja djelatnosti, kao i da to lice ima prebivalište u zemlji. Na osnovu § 14, stav 1 GewO mogu i stranci, odnosno strana pravna lica, isto kao i domaći državljani, obavljati samostalnu djelatnost u Austriji, ukoliko zakonom nije drugačije predviđeno, te ako postoji međudržavni ugovor sa zemljom iz koje potječe stranac. Ukoliko ne postoje odgovarajući međudržavni ugovori, stranac ipak može ostvariti pravo na samostalno obavljanje određene djelatnosti, ukoliko ima pravo boravka u Austriji. U 2002. godini stupile su na snagu zakonska novele, kojim je isključena uzajamnost, tj. da je pravo stranca da obavlja određenu djelatnost u zemlji, uslovljeno pravom Austrijanca da se u zemlji, čiji je državljanin stranac, može baviti istovjetnom djelatnošću.

Šta znači zakonska formulacija, da neko ima pravo da se bavi određenom djelatnošću, ukoliko ne postoje uslovi, koji isključuju to njegovo pravo?

Pod ovim se u prvom redu podrazumijeva da neko lice nije krivično kažnjeno, ili da nije kažnjeno zbog finansijskih prekršaja. Nadalje, protiv podnosioca zahtjeva ne smije da se vodi stečajni postupak, niti da mu je u sudskom postupku oduzeto pravo na obavljanje te vrste djelatnosti. Kao „specijalni uslov“ za dobijanje koncesije u skladu sa § 16, stav 1 GewO predviđeno je dokazivanje stručnosti. U slučaju, da za određenu vrstu koncesije podnosilac zahtjeva nije u stanju da podnese određene dokaze stručnosti, ili da mu stručnost ne može biti priznata po osnovu međudržavnog ugovora, to je ovaj obavezan da podnese „individualni“ dokaz stručnosti. Premda još nema iskustava iz prakse, vezanih za novi zakon, pretpostavljam da će se u suštini voditi postupak, sličan nekadašnjem postupku za naknadno utvrđivanje stručnih sposobnosti. Naime, nekada je zakonom bila regulisana mogućnost naknadnog utvrđivanja stručnih sposobnosti određenog lica, ukoliko se ono bavilo dotičnom djelatnošću, što je dokazivano u posebnom postupku, kojim

Uređuje: Mag. Michael Warzecha

je utvrđivano da to lice posjeduje stručnost, sposobnost i iskustvo za obavljanje dotične djelatnosti. Ukoliko ne postoje smetnje za obavljanje dotične djelatnosti (npr. krivična presuda), te ako to lice primjera radi, zbog starosti, iz zdravstvenih ili sličnih razloga, nije u stanju da stekne formalnu kvalifikaciju, za očekivati je da će i po osnovu novih zakonskih odredaba moći da u posebnom postupku dokaže svoju stručnost. Novim zakonom je u stvari bitno smanjen broj djelatnosti, za koje je potrebna posebna stručnost, te samim tim bitno je, u poređenju sa starim zakonom, povećan broj tzv. slobodnih, odn. djelomično koncesioniranih djelatnosti. Podnošenje zahtjeva za samostalno obavljanje privredne djelatnosti vrši se u magistratu u *Bezirksverwaltungsbehörde* i to u onom bezirku, u kojem će se obavljati određena djelatnost. Nadležni organ je obavezan da preispita zahtjev, u prvom redu da li podnosilac zahtjeva ispunjava zakonske uslove za obavljanje određene vrste djelatnosti i to na mjestu, koje je podnosilac zahtjeva predvidio za mjesto obavljanja svoje djelatnosti, te da u roku od tri mjeseca izda odgovarajuće rješenje. Davanje dozvole za obavljanje određene privredne djelatnosti, predstavlja istovremeno i obavezno članstvo podnosioca zahtjeva u privrednoj komori. Nadalje, odobrenje za obavljanje određene privredne djelatnosti ima za posljedicu i obavezu socijalnog osiguranja. Kako je dobar dio čitalaca zaposlen u ugostiteljstvu, to bih želio da Vas informišem, da u skladu sa novim zakonskim propisima i ugostiteljstvo spada u koncesionirane privredne djelatnosti, što znači da je za dobijanje koncesije, neophodno potrebno dokazivanje stručnosti podnosioca zahtjeva.

Mogućnost samostalnog obavljanja određene djelatnosti, je veoma složeno pitanje, povezano sa mnogobrojnim pravnim problemima, te Vam preporučujem, da se u slučaju, da želite da dobijete dozvolu za obavljanje određene djelatnosti, u svakom slučaju obratite advokatu, u kojeg imate povjerenja.

**Mag. Michael Warzecha
Rechtsanwalt/Advokat**

**SAVETOVANJE NA VAŠEM
MATERNJEM JEZIKU**

- Pravo boravka
- Radno pravo
- Stambeni/Vlasnički odnosi
- Privredno pravo (osnivanje firmi u Austriji i domovini)
- Porodično pravo (razvodi, usvajanja i sl.)
- KRIVIČNI POSTUPCI

**Stubenring 4, A-1010 Wien
Tel. +43/1/513 95 66
Fax. +43/1/512 59 46**